

Innst. 258 L

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 64 L (2011–2012)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i folketrygdloven (tredeling av foreldrepengeperioden)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 14 om ytelser ved fødsel og adopsjon. Endringene gjelder fordeling av foreldrepengeperioden mellom mor og far. Forslaget innebærer at det innføres en mødrekvote av samme varighet som fedrekvoten (tolv uker). Dermed får mor og far rett til en like stor del av perioden etter fødsel. Den resterende del av perioden bestemmer foreldrene selv hvordan de vil fordele. Proposisjonen inneholder de nødvendige lovendringene for gjennomføring av en tredelt foreldrepengeordning.

1.2 Oppsummering

En tydeligere tredeling av foreldrepengeperioden er prinsipielt viktig fordi den vil signalisere at fellesdelen av foreldrepengeperioden tilhører begge foreldre. De må aktivt ta stilling til hvordan fellesdelen skal fordeles. I tillegg gjøres ordningen mer likestilt ved at mor og far får øremerket like mange uker av perioden etter fødsel. Av hensyn til fleksibiliteten i ordningen er det også et viktig poeng at den valgfrie fellesdelen er lang.

Juridisk sett innebærer tredeling at det innføres en mødrekvote som er like lang som dagens fedre-

kvote. Mor får altså rett til å ta ut tolv uker etter fødsel. Hun får også plikt til å ta ut tolv uker i den forstand at ukene faller bort dersom hun ikke benytter seg av dem.

Det skal fortsatt være aktivitetskrav når far tar ut foreldrepenger som ikke er fedrekvote. Det skal ikke være aktivitetskrav i fedrekvoten og det vil heller ikke være aktivitetskrav til far når mor tar ut foreldrepenger.

Departementet understreker at innføring av mødrekvote og tredeling av perioden kun vil være aktuelt der begge foreldre har opptjent rett til foreldrepenger. Hvis bare far har opptjent rett til foreldrepenger, er det ingen fedrekvote. På samme måte vil det ikke være noen mødrekvote hvis bare mor har opptjent rett til foreldrepenger. Hvis bare mor har opptjent rett, kan hun, som i dag, ta ut hele perioden. Hvis mor ikke har opptjent rett til foreldrepenger, får hun heller ingen mødrekvote; hun får engangsstønad som i dag.

1.3 Departementets vurderinger og forslag

1.3.1 Vurdering av behovet for tredeling av foreldrepengeperioden

Det er et mål for regjeringen at fedre skal ta en større del av foreldrepengeperioden. Fortsatt blir imidlertid 82 prosent av foreldrepengeperioden tatt ut av mødre. Økt deltakelse i barneomsorgen blant fedre er en betingelse for økt yrkesaktivitet blant mødre og for et mer likestilt foreldreskap. Tiltak for å øke fedres foreldrepengeuttak er et bidrag til å styrke kvinners posisjon i arbeidslivet.

Når begge foreldre har opptjent rett til foreldrepenger, er tre uker før fødselen og de første seks ukene etter fødselen forbeholdt mor. Fedrekvoten på tolv uker er forbeholdt far. Resten av perioden (26

eller 36 uker avhengig av valgt dekningsgrad) kan foreldrene dele mellom seg som de ønsker.

En tredeling av foreldrepengeperioden vil tydeliggjøre at permisjonen tilhører begge foreldrene og kan deles mellom dem. I dag er det en fedrekvote, men ikke noen tilsvarende mødrekvote. Det er derfor en vanlig oppfatning at far skal ha fedrekvoten og at resten av perioden er mors. Dette er en utilsiktet og uheldig virkning som ikke legger til rette for jevnere fordeling av permisjonen mellom foreldrene. Med en mødrekvote og en fedrekvote blir det klarere at den resterende del av perioden er til valgfri fordeling.

Likelønnskommisjonen foreslo å dele foreldrepengeperioden i tre like deler med en tredjedel til mor, en tredjedel til far og en tredjedel til valgfri fordeling. Flere høringsinstanser mente dette ville gripe for mye inn i familiens valgfrihet. Regjeringens forslag til tredeling innebærer ikke at perioden deles i tre like store deler. Foreldrenes kvoter er på tolv uker, mens den valgfrie delen er 20 uker eller 30 uker, avhengig av valgt dekningsgrad. Slik ivaretas hensynet til familiens fleksibilitet.

Vår gode foreldrepengeordning har hatt stor betydning for omfanget av amming i Norge, noe det må arbeides for å opprettholde. Den tredelte ordning som foreslås i denne proposisjonen, er innrettet slik at helsemyndighetenes anbefalinger om amming fortsatt kan følges.

Mor er sikret permisjon de første seks ukene etter fødselen. Fars kvote er på tolv uker. Far er altså sikret dobbelt så mange uker sammen med barnet som mor er. Mor tar i de aller fleste tilfeller ut mer av foreldrepengeperioden enn far. Departementet ser det likevel som ønskelig at regelverket likestiller mor og far på dette punktet og at hver av dem får reservert det samme antall uker sammen med barnet.

1.3.2 Tredeling av foreldrepengeperioden – innføring av mødrekvote

Tredeling av foreldrepermisjonen innebærer at det innføres en mødrekvote tilsvarende fedrekvoten. Ved en tydeligere tredeling av perioden er det sentralt at mors og fars kvoter skal være like lange. Departementet foreslår derfor at mødrekvoten skal være av samme varighet som fedrekvoten: Tolv uker.

En mødrekvote innebærer at alle mødre må ta ut minst tolv uker permisjon etter fødselen. Ellers faller ukene bort. Innføring av mødrekvote og en ny tredelt ordning har en viktig prinsipiell og signalmessig betydning ved at hver av foreldrene får øremerket rett til like mange uker sammen med barnet og at det blir tydeligere at foreldrene har like stor rett til den felles delen av permisjonen.

De første seks ukene etter fødsel er også i dag forbeholdt mor av helsemessige grunner. Departementet foreslår at de første seks ukene inngår i mors kvote.

Mor må starte sitt uttak av foreldrepenge senest tre uker før termin. Departementet mener at disse ukene ikke skal inngå som en del av mors kvote.

Hovedregelen er at foreldrenes samtidige uttak av foreldrepenge ikke kan overstige 100 prosent av valgt sats, se § 14-10 sjette ledd.

I en tredelt ordning må reglene være mest mulig like for mor og far. I lovforslaget er det derfor tilsvarende åpnet for samtidig uttak av mødrekvoten og graderte foreldrepenge for far. Når mor tar ut mødrekvoten, vil altså far kunne ta ut graderte foreldrepenge på opptil 50 prosent av valgt sats, på samme måte som mor i dag kan ta ut graderte foreldrepenge på opptil 50 prosent av valgt sats når far tar ut fedrekvoten.

1.3.3 Uketall

Den samlede stønadsperioden for foreldrepenge er 47 uker med full sats eller 57 uker med redusert sats (80 prosent av beregningsgrunnlaget). Fedrekvoten er tolv uker uansett hvilken dekningsgrad foreldrene har valgt. Mødrekvoten bør være like lang som fedrekvoten.

Departementet er kommet til at mødre- og fedrekvoten bør være tolv uker både i 80 prosent- og i 100 prosent-alternativet. Departementet understreker at foreldrene, som i dag, må velge samme dekningsgrad.

Mor må av hensyn til barnet starte sitt uttak av foreldrepenge senest tre uker før fødselen. I praksis avtales permisjonsstart med utgangspunkt i forventet termin dato. Dersom mor føder før termin, faller resten av de tre ukene bort.

Hvis mor føder etter termin, forbrukes stønadsperioden etter fødsel. Departementet mener det er viktig at begge foreldre har rett til like lang tid sammen med barnet. Det foreslås derfor en videreføring av dagens regler slik at det er perioden som er til fri fordeling mellom foreldrene som skal reduseres i slike tilfeller, og ikke en av kvotene.

Departementet foreslår at mor ikke skal kunne ta mødrekvoten før fødsel. Tredeling av perioden skal sikre mor og far rett til like lang tid sammen med barnet. Dette ville ikke oppnås hvis mor skulle gis anledning til å bruke deler av sin kvote før barnet blir født.

1.3.4 Om aktivitetskrav

1.3.4.1 I KVOTENE

Når mor tar ut foreldrepenge, stilles det ingen krav til hva far gjør. Når far tar ut fedrekvoten, stilles det ingen krav til hva mor gjør. Foreldrene kan altså være hjemme samtidig under fedrekvoten. Hvis far skal ta ut mer enn fedrekvoten, stilles det krav til aktivitet hos mor.

Departementet mener det ville være problematisk å sette krav om aktivitet hos den andre av foreldrene

for at en forelder skal kunne ta ut foreldrepenger i kvotene. De første seks ukene etter fødselen må mor ta permisjon. Disse ukene inngår i mors kvote. I disse ukene er det utelukket å sette aktivitetskrav til far som kunne hindre mors uttak av foreldrepenger. Også utover de første seks ukene ville aktivitetskrav for mange oppleves som urimelig. En del ønsker å tilbringe deler av permisjonen sammen og en slik regel ville bli for streng og gi familiene lite fleksibilitet. Ikke alle barn får plass i barnehage med en gang etter at foreldrepermisjonen er avsluttet. Noen må vente til neste barnehageår begynner i august. Det er heller ikke alle foreldre som ønsker at barnet skal begynne i barnehage like etter at foreldrepengeperioden er ferdig. Foreldrene må dermed ta ulønnet permisjon en periode. Dette er vanskelig å kombinere med et aktivitetskrav i kvotene. Ekstra urimelig blir aktivitetskrav i kvotene hvis en eller begge foreldrene ikke har en jobb å gå tilbake til etter permisjonen.

Departementet finner at dagens regelverk for fedrekvoten bør videreføres og foreslår at det ikke skal være aktivitetskrav i kvotene.

1.3.4.2 I FELLESEDELEN

Hvis far skal ta ut foreldrepenger utover fedrekvoten, må mor gå ut i aktivitet. Aktivitetskravet til mor er begrunnet i at man ikke ønsker å gi far rett til foreldrepenger når mor likevel er hjemme og kan ta seg av barnet (dobbelomsorgsprinsippet). Når mor tar ut foreldrepenger, er det ingen krav til hva far gjør. Foreldrene kan være hjemme samtidig under mors uttak av foreldrepenger.

I dag er det altså ulike regler for henholdsvis mors og fars uttak av foreldrepenger i den delen av perioden som er til fri fordeling mellom foreldrene.

For å oppnå formell likestilling i en tredelt modell kunne man vurdere å innføre aktivitetskrav til far når mor skal ta ut mer enn sin kvote. Dette ville være en innstramming av foreldrepengeordningen som kunne gi urimelig utslag. Hvis verken mor eller far har mulighet til å gå ut i aktivitet, for eksempel på grunn av arbeidsledighet, ville de blokkere hverandres uttak. Ingen av dem kunne da ta ut sin opptjente rett til foreldrepenger. Et slikt resultat er ikke ønskelig.

Departementet er kommet til at det er mest hensiktsmessig å beholde dagens regler med hensyn til aktivitetskrav i den delen som er til fri fordeling mellom foreldrene: Mor må oppfylle aktivitetskravet hvis far skal ta ut foreldrepenger. Det stilles ikke aktivitetskrav til far når mor tar ut foreldrepenger.

1.3.5 *Foreldrepenger ved tidlig stebarnsadsjon*

Departementet foreslår at det ikke gjøres endringer i gjeldende rett og at folketrygdloven § 14-5 beholdes som i dag. Ettersom det i slike tilfeller vil

være fedrekvote adoptivforelderen har mulighet til å ta ut (og ikke mødrekvote), er det ikke behov for å endre ordlyden i bestemmelsen selv om det innføres en mødrekvote i foreldrepengeordningen.

2. Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjøl, Kåre Simensen, Arild Stokkan-Grande og Lene Vågslid, fra Sosialistisk Venstreparti, Rannveig Kvifte Andresen, og fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, vil vise til at endringene gjelder fordeling av foreldrepengeperioden mellom mor og far og at forslaget innebærer at det innføres en mødrekvote av samme varighet som fedrekvoten (tolv uker). Flertallet vil videre vise til at dette vil gi mor og far rett til en like stor del av perioden etter fødselen. Flertallet merker seg at den resterende del av perioden bestemmer foreldrene selv hvordan de vil fordele. Videre viser flertallet til at proposisjonen inneholder de nødvendige lovendringene for gjennomføring av en tredelt foreldrepengeordning.

Flertallet vil vise til at rett til foreldrepenger opptjenes ved å være yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de siste ti månedene før uttaket starter. Den pensjonsgivende inntekten må på årsbasis svare til minst halvparten av grunnbeløpet. Flertallet vil videre vise til gjeldende rett som er omtalt i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, mener det er urettferdig og galt at foreldre som ikke har opptjent rett til foreldrepermisjon i dag får så lite støtte. Dette medlem mener det motvirker utjevning og øker forskjeller, og etterlyser en økning av engangstønaden ved fødsel og adopsjon, for å gi foreldre som ikke har opptjent rettigheter til foreldrepenger bedre mulighet til samvær med barnet den første tiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener en lovfesting av like store kvoter til hver av foreldrene er prinsipielt viktig fordi den vil fjerne forskjellsbehandlingen i dagens system der mors lovfestede andel er mindre enn fars og fordi den vil understreke at den øvrige tiden tilhører begge foreldrene. Flertallet vil vise til at foreldrene aktivt må ta stilling til hvordan fellesdelen skal fordeles. Ordningen gjøres i tillegg mer likestilt ved at mor og far får øremerket like mange uker i perioden etter fødselen. Flertallet merker seg at av hensyn til fleksibiliteten i ordningen er det

også et viktig poeng at den valgfrie fellesdelen er lang.

Flertallet vil vise til at likelønnsmeldingens forslag om en tredelt foreldrepengeordning fikk støtte av flertallet under Stortingets behandling av saken. Komiteens flertall, bestående av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, uttalte blant annet følgende i Innst. 299 S (2010–2011):

«(...) en tredeling av foreldrepermisjonen vil bidra til større bevissthet rundt valgene i familielivet, slik at hver familie kan finne sine løsninger i småbarnstiden, og hvor begge foreldre etablerer gode omsorgsrelasjoner til barnet. Det er også et sentralt mål at tredeling av foreldrepermisjonen fører til at fedre tar ut en større andel av permisjonen.»

Flertallet mener det er et viktig mål at foreldrepengeordningen legger til rette for at både mødre og fedre kan kombinere omsorg for små barn med yrkesaktivitet. Flertallet vil vise til at fedrekvoten sikrer at far får tolv uker av permisjonen. Flertallet deler regjeringens mål om at fedre skal ta en større del av foreldrepengeperioden. Flertallet er derfor tilfreds med at det har vært økning i fedrenes uttak de siste årene.

Flertallet mener at det at flere fedre er hjemme med barna er bra for barna og bra for far, og det er ikke minst bra for mor, fordi det bidrar til mer likestilling i familien. Flertallet viser til at før fedrekvoten ble innført i 1993 tok 2–3 prosent av norske fedre ut permisjon. Allerede i 1994 hadde tallet steget til 38 prosent, og i dag tar de aller fleste fedre ut fedrekvoten. Dersom fedrekvoten fjernes slik både Høyre og Fremskrittspartiet ønsker, vil med all sannsynlighet færre fedre være hjemme med barna sine. I Danmark ble fedrekvoten fjernet i 2001, og resultatet er at om lag bare en fjerdedel av danske fedre tar ut permisjon.

Flertallet merker seg at fedrekvoten i en tredelt ordning vil bli like lang som dagens fedrekvote og at forslaget om en tydeligere tredeling av foreldrepengeperioden dermed ikke har økonomiske konsekvenser. Flertallet merker seg at forslaget vil kreve endringer i Navs IKT-systemer. Flertallet vil vise til at kostnadene ved disse anslås på usikkert grunnlag til om lag 500 000 kroner og at kostnadene dekkes innenfor arbeids- og velferdsetatens ramme.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, og fra Høyre, Linda C. Hofstad Helleland og Olemic Thommessen, viser til at Norge har en raus foreldrepermisjonsordning. Disse medlemmer registrerer at lovforslaget er et forslag som øremerker mødrekvoten til samme varighet som fedrekvoten. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen

de siste årene har utvidet både foreldrepengeperioden og økt fedrekvoten med begrunnelse i at dette fremmer likestilling. Disse medlemmer støtter ikke begrunnelsen for utvidelse, da disse medlemmer mener at det er hensynet til barnet som skal være utgangspunktet for hvordan en innretter foreldrepermisjonen. Innføring av flere kvoter reduserer valgfriheten for familiene og er etter disse medlemmers oppfatning en unødvendig byråkratisering og overformynderi fra regjeringens side.

Disse medlemmer mener ordningen vil ramme familiene på en uheldig måte, for eksempel hvis en av foreldrene ikke kan ta ut full kvote. Da vil barnet miste denne tiden med en av sine foreldre. På denne måten blir barnet et virkemiddel i likestillingspolitikken, noe disse medlemmer vil advare imot.

Disse medlemmer er opptatt av å gi familien fleksibilitet og valgfrihet til å fordele foreldrepermisjonen slik de finner det mest hensiktsmessig. Disse medlemmer vil presisere at hver enkelt familie har ulike behov og forutsetninger det må tas hensyn til og gis rom for. Disse medlemmer mener familiene er best egnet til å ta disse valgene.

Disse medlemmer påpeker at Norge har en svært sjenerøs permisjonsordning i dag, og ønsker ikke en ytterligere utvidelse av permisjonstiden. Disse medlemmer vil i stedet forbedre og forenkle foreldrepermisjonsordningen. Disse medlemmer viser til at Nav mottar om lag en halv million henvendelser om foreldrepermisjon årlig. Nav har estimert at de kan spare om lag 600 årsverk ved å innføre en nettløsning hvor foreldrene kan fordele permisjonstiden mellom seg, lik den ordningen de har i Sverige, da det vil bidra til forenkling for både familiene og det offentlige. Disse medlemmer vil at det skal utvikles en nettbasert løsning for familiene slik at de enkelt og ubyråkratisk skal kunne dele permisjonstiden mellom seg.

Disse medlemmer vil vise til representantforslag Dokument 8:49 S (2009–2010), jf. Innst. 309 S (2009–2010) om å gi familien full frihet til å dele foreldrepermisjonen mellom mor og far, der det ble fremmet forslag om å avvike fedrekvoten og gi familien frihet til å fordele foreldrepermisjonen slik det passer den enkelte familie. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig med frihet og fleksibilitet for familier, og presiserer at hver enkelt familie har ulike behov og ulike vilkår det må tas hensyn til og gis rom for.

Disse medlemmer viser i den sammenheng videre til målsettingen om å legge til rette for et mer likestilt foreldreskap. Disse medlemmer mener at forutsetningen for å få dette til er at rettighetene til mor og far er like. En god og fleksibel foreldrepermisjonsordning er viktig for å sikre at barna får en trygg

og god start på livet. Disse medlemmer vil reelt anerkjenne mor og far som likeverdige omsorgspersoner ved å gi foreldre mulighet til å dele hele permisjonstiden mellom seg. Disse medlemmer viser til at dagens foreldrepengeordning er kompleks og har gjennomgripende svakheter når det gjelder forskjellsbehandling av mødre og fedre. Det må derfor være en prioritert oppgave å utrede og legge fram en forenklet og likestilt ordning. I en slik likestilling er det etter disse medlemmers syn også viktig at foreldrene ikke bare likestilles hva gjelder permisjonsfordelingen, men også uttaksretten. Disse medlemmer poengterer at man ikke har likestilte foreldre all den tid menns uttaksrett er avhengig av mors yrkesaktivitet.

Disse medlemmer har tillit til at dagens og morgendagens fedre vil velge å tilbringe tid hjemme med sitt nyfødte barn fordi de ønsker dette selv. Fedres uttak av foreldrepermisjon er økende i hele Skandinavia, uavhengig av kvoter og lengde. Disse medlemmer mener dette viser at holdningene har endret seg svært mye de siste tjue årene. Flere av dagens unge fedre ønsker å ta ut mer permisjon enn de ukene regelverket gir dem, samtidig som andre fedre har utfordringer med å ta ut hele kvoten. Disse medlemmer vil igjen fremheve viktigheten av å gi familiene valgfrihet til selv å velge fordeling av foreldrepermisjonen ut ifra familienes egne behov.

Disse medlemmer vil også understreke at foreldrepermisjon i vår tid ikke først og fremst skal være et virkemiddel i likestillingskampen, men et velferdsgode som tilkommer barnefamilien. Disse medlemmer mener at det i seg selv er viktig med et samfunn med mindre statlig styring og mer frihet for den enkelte. Familiene må selv gis mulighet til å gi gode rammer for barna sine og skape gode familieliv. Disse medlemmer understreker at en fri fordeling av foreldrepermisjonen ikke handler om å fjerne pappas uker, slik at permisjonstiden blir kortere. En fri fordeling handler om å stille foreldrene fritt til selv å bestemme fordelingen av permisjonsukene.

Disse medlemmer viser til at fedre som er selvstendig næringsdrivende, sjeldnere tar ut fedrekvote enn fedre med arbeidsinntekt. De tar også sjeldnere ut mer enn de ukene som er forbeholdt far. Foreldrepenge kan gi et større økonomisk tap for fedre som er selvstendig næringsdrivende enn for fedre som er arbeidstakere. Spesielt gjelder dette hvis far arbeider flere timer enn normal arbeidsuke og er forsiktig med å ta ut egen lønn. Da vil utbetalte foreldrepenge ikke kunne dekke kjøp av de tjenester som far selv utfører i virksomheten. Når far er selvstendig næringsdrivende, vil den virksomheten som far driver være en viktig del av hele familiens inntekts-

grunnlag, både på kort og lang sikt. Disse medlemmer mener dette er eksempler som viser at det for en del fedre er vanskelig å benytte seg fullt ut av de lovpålagte ukene.

Disse medlemmer mener at ordningen med at far mister sine permisjonsrettigheter ved samlivsbrudd, må endres. Disse medlemmer påpeker at samboende foreldre som ikke tar ut fedrekvote vil miste disse ukene, og det er derfor et paradoks at mor kan legge beslag på disse ukene ved et samlivsbrudd dersom far ikke har tatt ut sin permisjon før bruddet. Disse medlemmer understreker i den forbindelse at dette ikke er noe forsvar for fedrekvoten, som er en unødvendig inngripen i familiens private anliggender, men vil presisere at et system hvor far mister sine rettigheter på bakgrunn av et samlivsbrudd, ikke er akseptabelt. Disse medlemmer fastholder at dette ytterligere viser viktigheten av at regjeringen snarest mulig må få på plass en ordning med individuell opparbeidelse av rettigheter i forbindelse med foreldrepermisjonen.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av lover og regelverk slik at begge foreldre får like rettigheter til foreldrepenge, gjennom blant annet lik uttaksrett og foreldres rett til foreldrepenge ved samlivsbrudd.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som muliggjør en fri fordeling av hele foreldrepengeperioden.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en forenkling av regelverk for uttak av foreldrepenge.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det utvikles en nettløsning til bruk for foreldrenes uttak av foreldrepengeperioden.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti ønsker at foreldrepermisjonen utvides til 68 uker (16 måneder), der ti uker er forbeholdt hver av foreldrene, og der permisjonstiden kan tas ut frem til barnet fyller ti år. Dette medlem mener det er viktig med mer tid mellom barn og begge foreldre, og vil understreke at frihet og fleksibilitet for familier er viktig. Hver enkelt familie har ulike behov og ulike vilkår som må tas hensyn til og gis rom for.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en mødrekvote av samme varighet som fedrekvoten, for å for-

beholde mor og far rett til en like stor del av perioden etter fødsel. Dette innføres ved at mor og far forbeholdes hver sin kvote av 10 ukers varighet, i en fleksibel foreldrepermisjonsmodell på til sammen 68 uker.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endring av lover og regelverk slik at begge foreldre får like rettigheter til foreldrepenger, gjennom blant annet lik uttaksrett og foreldres rett til foreldrepenger ved samlivsbrudd.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som muliggjør en fri fordeling av hele foreldrepengeperioden.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en forenkling av regelverk for uttak av foreldrepenger.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utvikles en nettløsning til bruk for foreldrenes uttak av foreldrepengeperioden.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre en mødrekvote av samme varighet som fedrekvoten, for å forbeholde mor og far rett til en like stor del av perioden etter fødsel. Dette innføres ved at mor og far forbeholdes hver sin kvote av 10 ukers varighet, i en fleksibel foreldrepermisjonsmodell på til sammen 68 uker.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven (tredeling av foreldrepengeperioden)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 14-9 femte ledd skal lyde:

Stønadsperioden kan deles mellom foreldrene når begge fyller vilkårene for rett til foreldrepenger etter § 14-6. Unntatt fra deling er de siste 15 stønadsdagene (3 ukene) før og de første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødselen, som er den delen av stønadsperioden som er forbeholdt moren ved fødsel. Unntatt fra deling er også 12 uker som er forbeholdt faren (fedrekvoten), se § 14-12, og 12 uker som er forbeholdt moren (mødrekvoten). De første 6 ukene etter fødsel som er forbeholdt moren, inngår i mødrekvoten. Mødrekvoten kan ikke tas ut før fødsel.

§ 14-10 sjette ledd skal lyde:

Foreldrenes samtidige uttak av foreldrepenger kan ikke overstige 100 pst. av valgt sats, se § 14-9 tredje ledd. Dette gjelder likevel ikke utvidelsen ved flerbarnsfødsler eller ved adopsjon av flere barn samtidig, se § 14-9 fjerde ledd eller ved uttak av kvotene, se § 14-12 annet ledd.

§ 14-12 skal lyde:

§ 14-12 Uttak av kvotene

Dersom begge foreldre fyller vilkårene for rett til foreldrepenger, er 60 stønadsdager (12 uker) av stønadsperioden forbeholdt faren (fedrekvote) og 60 stønadsdager (12 uker) av stønadsperioden er forbeholdt moren (mødrekvote). De første 30 stønadsdagene (6 ukene) etter fødsel som er forbeholdt moren, inngår i mødrekvoten.

Faren kan ta ut fedrekvoten uten hensyn til om vilkårene i § 14-13 første ledd er oppfylt. Kvotene kan også tas ut samtidig med at den andre av foreldrene tar ut graderte foreldrepenger på opptil 50 pst. av valgt sats, se § 14-16.

Det kan gjøres unntak fra bestemmelsene i første ledd dersom forelderen som skal ta ut foreldrepenger

på grunn av sykdom eller skade er helt avhengig av hjelp til å ta seg av barnet eller er innlagt i helseinstitusjon. Forhold som nevnt i første punktum må dokumenteres med legeerklæring.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Loven gjelder for tilfeller der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer på ikrafttredelsestidspunktet eller senere.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 26. april 2012

Gunn Karin Gjul

leder

Lene Vågslid

ordfører

